

Individualios pagalbos poreikio klausimynas.

Klausimai apie Jums reikalingą pagalbą.

Šis klausimynas pildomas,

kai vertinama negalia

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūroje.

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra

yra įstaiga, kurios darbas yra:

- įvertinti žmogaus negalią
ir nustatyti negalios sunkumą,
- žmonėms su negalia
organizuoti pagalbą.

Kas Jums užduos klausimus?

- Jei jūs gaunate senatvės pensiją,
klausimus jums užduos savivaldybės darbuotojas.
- Jei jūs negaunate senatvės pensijos
klausimus jums užduos Agentūros darbuotojas.

Informacija, kurią rasite šiame tekste:

Kas yra šis klausimynas?.....	5 puslapis
Apie šiuos klausimus	5 puslapis
1 dalis. Klausimai apie Jus	9 puslapis
2 dalis. Kasdieninė Jūsų veikla	11 puslapis
1. Pažinimas.....	11 puslapis
2. Judėjimas.	16 puslapis
3. Gebėjimas pasirūpinti savimi kasdien	22 puslapis
4. Bendravimas ir kasdienė veikla.....	25 puslapis
5. Dalyvavimas veiklose už namų ribų.	29 puslapis
6. Aplinka yra vieta, kur gyvenate ir leidžiate laiką.....	33 puslapis
Kas bus toliau?	46 puslapis

Kas yra šis klausimynas?

Šis klausimynas padeda suprasti,
kokios pagalbos Jums reikia.

Klausimai yra apie tai,
kaip Jūs gyvenate kiekvieną dieną.

Klausimynas padeda suprasti,
kas Jums yra sunku.

Pavyzdžiui, gali būti sunku:

- kai Jūs judate.
- kai Jūs bendraujate.
- kai Jūs rūpinatės savimi.
- kai Jūs mokotės.
- kai Jūs dirbate.
- kai Jūs būnate su žmonėmis.
- kai Jūs darote dienos darbus.

Šis klausimynas nėra egzaminas.

Nėra teisingų atsakymų.

Nėra neteisingų atsakymų.

Svarbu pasakyti,

kaip Jums sekasi kiekvieną dieną.

Kokios pagalbos gali reikėti?

Svarbu pasakyti,

kada Jums reikia pagalbos.

Jums gali reikėti:

- kito žmogaus pagalbos.
- daugiau laiko.
- priminimų.
- pagalbinių priemonių.

Pagalbinė priemonė yra daiktas.

Daiktas padeda žmogui ką nors daryti.

Pavyzdžiui, tai gali būti:

- lazda.
- vežimėlis.
- akiniai.
- klausos aparatas.

Apie šiuos klausimus

Darbuotojas užduos Jums klausimus.

Jūs atsakysite į klausimus.

Jeigu reikia, Jums gali padėti
kitas žmogus.

Darbuotojas gali:

- klausimą paskaityti kitaip.
- paprašyti pavyzdžio.
- užduoti daugiau klausimų.

Pavyzdžiui, darbuotojas gali paklausti:

Kaip Jūs rengiatės namuose?

Taip darbuotojas žinos,
apie ką dar paklausti.

Jeigu nežinote atsakymo,
galite sakyti: nežinau.

Šis pokalbis yra apie Jus.

Svarbu galvoti apie tikras **situacijas**.

Situacija yra tai, kas vyksta.

Pagalvokite, kaip Jums sekasi:

- namuose.
- naujoje vietoje.
- tarp nepažįstamų žmonių.
- kai pavargstate.
- kai pasimetate.

Kartais reikia daugiau pagalbos.

Kartais namuose Jums lengviau.

Kitoje vietoje gali būti sunkiau.

Todėl svarbu apie tai pasakyti.

Kodėl užduodami šie klausimai?

Šie klausimai padeda suprasti,
kokios pagalbos Jums reikia.

Svarbu pasakyti:

- kokios pagalbos Jums reikia.
- kada pagalbos Jums reikia.
- kaip dažnai pagalbos reikia.

Kas pildo klausimyną?

Šį klausimyną pildo darbuotojas.

Darbuotojas klauso Jūsų atsakymų.

Darbuotojas pagal Jūsų atsakymus skiria balus.

Jūs atsakote į klausimus.

Svarbu atsakyti **atvirai**.

Atvirai reiškia sakyti, kaip yra.

Pasakokite apie savo dieną.

Pasakokite apie namus.

Pasakokite apie kitas vietas.

Sakykite, kas Jums sunku.

Sakykite, kada reikia pagalbos.

Tada darbuotojas geriau supras,
kokia pagalba Jums reikalinga.

Pagalbos planas yra **dokumentas**.

Dokumentas yra lapas su svarbia informacija.

Šis planas parodo,
kokios pagalbos Jums reikia.

Pagalbos planą darbuotojas parašys
tik tada, jeigu Jūs sutiksite.

Pavyzdžiui, Jums sunku vaikščioti.

Jums gali reikėti **vaikštynės**.

Vaikštynė padeda žmogui vaikščioti.

Jums gali reikėti

kito žmogaus pagalbos.

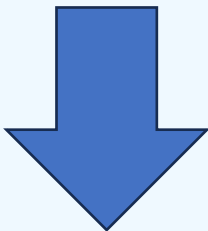
Kitas žmogus gali padėti atsistoti.

Kitas žmogus gali padėti nueiti.

Ar norite pagalbos plano?

☐ Taip

☐ Ne

Kitame puslapyje prasidės klausimyno klausimai.

1. dalis. Klausimai apie Jus

Dabar bus klausimai apie Jus
ir Jūsų gyvenimą.

Šioje dalyje darbuotojas
tik užrašo informaciją apie Jus.

Kokia Jūsų lytis:

☐ Moteris

☐ Vyras

Kiek Jums yra metų? _____

Mokslai ir mokymasis

Ar Jūs lankote mokyklą?

☐ Taip

☐ Ne

- Jei Jūs atsakote **Taip**,
darbuotojas užduos kitą klausimą.

- Jei atsakėte **Ne**,
darbuotojas klaus apie kursus.

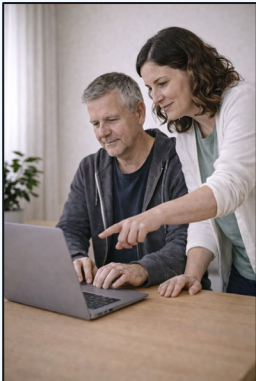
Tai reiškia, kad klausimą apie mokslus turite praleisti.

Kokius mokslus Jūs baigėte?

- ☐ Mokiausi mokykloje,
bet nebaigiau 4 klasių.
- ☐ Baigiau 4 klases.
- ☐ Baigiau 10 klasių.
- ☐ Baigiau 12 klasių.
- ☐ Baigiau **profesinę mokyklą**.
Profesinė mokykla moko darbo.
- ☐ Baigiau kolegiją.
- ☐ Baigiau universitetą.

Ar dabar mokotės kursuose?

Kursai yra trumpas mokymasis.

Pavyzdžiui, mokotės:

- naudotis kompiuteriu.
- gaminti maistą.
- tvarkyti pinigus.

☐ Taip

☐ Ne

Ar šiuo metu dirbate?

- ☐ Taip, dirbu.
- ☐ Nedirbu, bet ieškau darbo.
- ☐ Nedirbu ir neieškau darbo.

2 dalis. Kasdienė Jūsų veikla

Dabar bus klausimai apie tai,
ką Jūs darote kiekvieną dieną.

1. Pažinimas

Pažinimas reiškia,
kaip žmogus supranta dalykus.

Dabar bus klausimai apie tai,
kaip Jums sekasi:

- susikaupti.
- prisiminti informaciją.
- suprasti informaciją.
- suprasti aplinką.
- mokytis naujų dalykų.
- suprasti, ką matote.
- suprasti, ką girdite.

Svarbu galvoti apie tikras situacijas.

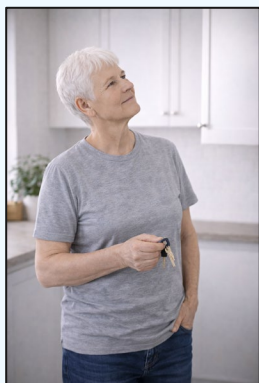
Pagalvokite, kaip Jums sekasi:

- namuose.
- naujoje vietoje.
- tarp nepažįstamų žmonių.
- kai pavargstate.
- kai pasimetate.
- kai jaučiate įtampą.

**1.1. Kaip Jums sekasi susikaupti,
kai reikia ką nors daryti ar klausytis?**

Pavyzdžiui, klausytis pokalbio iki galo
arba atlikti užduotį.

**1.2 Kaip Jums sekasi prisiminti
kasdienius dalykus?**

Pavyzdžiui prisiminti, kur padėjote daiktus
ar prisiminti žmonių vardus.

1.3 Kaip Jums sekasi suprasti laiką?

Pavyzdžiui, kuri dabar diena ir kada reikia ateiti į susitikimą.

1.4 Kaip Jums sekasi suprasti, kad yra problema ir kad ją reikia spręsti?

Pavyzdžiui, kai nukrenta ir sudūžta lėkštė.

1.5 Kaip Jums sekasi spręsti problemą, kai ji jau kilo?

Pavyzdžiui, nuspręsti, kaip sutvarkyti sudužusią lėkštę.

1.6 Kaip Jums sekasi išmokti naujus dalykus ir juos naudoti kasdienėje veikloje?

Pavyzdžiui, išmokti naudotis nauju telefonu.

1.7 Kaip Jums sekasi suprasti informaciją, kurią matote?

Pavyzdžiui, suprasti užrašus ir ženklus viešose vietose.

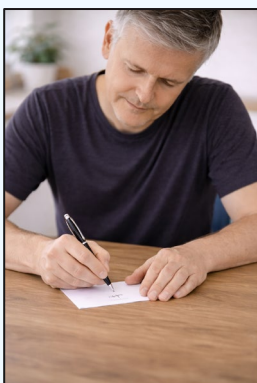
1.8 Kaip Jums sekasi suprasti informaciją, kurią girdite?

Pavyzdžiui, suprasti, ką sako kitas žmogus.

1.9 Kaip Jums sekasi suprasti informaciją per kitus pojūčius?

Pavyzdžiui, kai užuodžiate dūmų kvapą ir suprantate, kad gali būti pavojus.

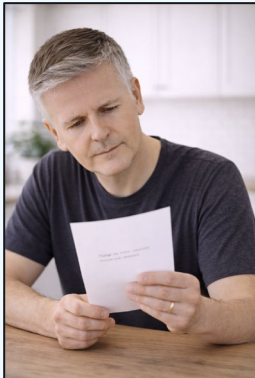
1.10 Kaip Jums sekasi rašyti?

Pavyzdžiui, parašyti vardą ar trumpą žinutę.

1.11 Kaip Jums sekasi skaičiuoti?

Pavyzdžiui, parduotuvėje suskaičiuoti, kiek pinigų turi grąžinti pardavėjas.

1.12 Kaip Jums sekasi skaityti?

Pavyzdžiui, perskaityti trumpą tekstą, užrašą, ar pranešimą.

1.13 Kaip Jums sekasi kalbėti ir pasakyti, ko Jums reikia?

Pavyzdžiui, paprašyti pagalbos parduotuvėje, kai nerandate prekės.

1.14 Kaip Jus veikia garsai, šviesa ar tai, ką jaučiate kūnu?

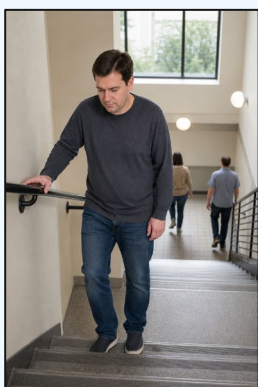
Pavyzdžiui:

- kai šviesa per ryški.
- kai garsas per stiprus.
- kai drabužis nemaloniai liečia odą.

2. Judėjimas

Dabar bus klausimai apie tai,
kaip Jums sekasi judėti.

Svarbu pagalvoti,
kaip Jums sekasi judėti:

- namuose.
- lauke.
- naujoje vietoje.
- tarp žmonių.
- naudojantis transportu.

Svarbu pagalvoti:

- ar Jums saugu judėti.
- ar Jums reikia pagalbos.
- ar Jūs naudojate priemonę.
- ar Jums reikia daugiau laiko.
- ar Jūs pavargstate.
- ar sunku rasti kelią.

Kartais judėti sunku ne tik dėl ėjimo.

Judėti gali būti sunku dėl:

- pusiausvyros.
- skausmo.
- nuovargio.
- orientacijos.

Orientacija reiškia,
kaip žmogus žino kur yra
ir kur reikia eiti.

Pavyzdžiui, gali būti sunku:

- lipti laiptais.
- prisilaikyti.
- nueiti ilgesnį atstumą.
- judėti naujoje vietoje.
- judėti be pagalbos.
- judėti vietoje, kur daug triukšmo.

Svarbu pasakyti,
kada Jums reikia pagalbos.

Svarbu pasakyti,
kada jaučiatės saugiai.

Svarbu pasakyti,
kada jaučiatės nesaugiai.

2.1 Kaip Jums sekasi naudotis pirštais ir rankomis?

Pavyzdžiui, paimti monetas ir laikyti jas rankoje.

2.2 Kaip Jums sekasi judinti petį ir ranką?

Pavyzdžiui, pasiekti cukrų nuo aukštos lentynos.

2.3 Kaip Jums sekasi sėdėti?

Pavyzdžiui:

- ar galite be kitų pagalbos atsisėsti?
- ar galite ramiai sėdėti ant kėdės kelias minutes?

2.4 Kaip Jums sekasi atsistoti?

Pavyzdžiui, ar galite atsistoti nuo kėdės be kitų pagalbos?

2.5 Kaip Jums sekasi persikelti

iš vienos padėties į kitą?

Pavyzdžiui, persikelti iš lovos į kėdę.

2.6 Kaip Jums sekasi stovėti?

Pavyzdžiui, ar galite stovėti vietoje kelias minutes?

2.7 Kaip Jums sekasi lipti laiptais?

Pavyzdžiui, lipti laiptais aukštyn ar žemyn.

2.8 Kaip Jums sekasi judėti namuose?

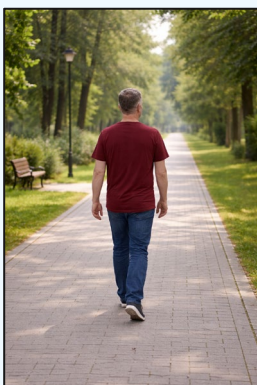
Pavyzdžiui, ar galite nueiti iš lovos į vonią?

2.9 Kaip Jums sekasi eiti trumpą atstumą lauke?

Pavyzdžiui, nueiti nuo namų iki automobilio.

Ar sunku vaikščioti po kiemą?

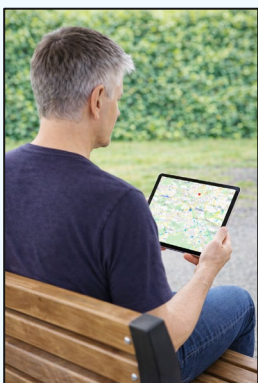

2.10 Kaip Jums sekasi eiti ilgesnį atstumą lauke?

Ilgesnis atstumas yra toks, kai reikia eiti toliau.

Pavyzdžiui, daugiau nei 100 metrų.

Pavyzdžiui, ar galite nueiti pasivaikščioti į parką?

2.11 Kaip Jums sekasi orientuotis aplinkoje?

Orientuotis reiškia žinoti, kur esate ir kur reikia eiti.

Pavyzdžiui, ar galite rasti kelią nuo namų iki parduotuvės?

2.12 Kaip Jums sekasi naudotis viešuoju transportu?

Pavyzdžiui:

- važiuoti autobusu.
- troleibusu.
- traukiniu.

2.13 Kaip Jums sekasi naudotis automobiliu, kai Jus veža kitas žmogus?

Pavyzdžiui, kai vairuotojas Jus nuveža pas gydytoją.

3. Gebėjimas pasirūpinti savimi

Pasirūpinti savimi reiškia,
atlikti kasdienius veiksmus.

Dabar bus klausimai apie tai,
kaip Jums sekasi pasirūpinti savimi.

Darbuotojas klaus,
kaip Jums sekasi:

- praustis.
- maudytis.
- apsirengti.
- pasirinkti tinkamus drabužius.
- valgyti.
- naudotis tualetu.
- būti namuose be kito žmogaus.

Svarbu pagalvoti:

- ar tai darote be pagalbos.
- ar Jums reikia pagalbos.
- ar Jums reikia priminimo.
- ar Jums reikia daugiau laiko.
- ar kitas žmogus turi stebėti.
- ar tai daryti saugu.

Svarbu pagalvoti,

kaip Jums sekasi:

- namuose.
- naujoje vietoje.
- kai pavargstate.
- kai pasikeičia dienos planas.
- kai šalia nėra artimo žmogaus.

Kartais Jūs pradedate veiksmą pats.

Bet pabaigti reikia pagalbos.

Pavyzdžiui:

- Jūs pradedate praustis.
Kitas žmogus paduoda rankšluostį.
- Jūs pradedate rengtis.
Kitas žmogus užsega sagas.
- Jūs pradedate valgyti.
Kitas žmogus primena pavalgyti.

Svarbu pasakyti šiuos dalykus:

- jeigu veiksmą darote lėtai.
- jeigu greitai pavargstate.
- jeigu reikia priminimo.
- jeigu reikia paruošti daiktus.
- jeigu kitas žmogus turi stebėti.
- kada Jums reikia pagalbos.
- kas padeda jaustis saugiau.

3.1 Kaip Jums sekasi nusiprausti visą kūną?

Pavyzdžiui, nusiprausti duše ar vonioje.

3.2 Kaip Jums sekasi pasirinkti tinkamus drabužius pagal orą ir situaciją?

Pavyzdžiui, kai lauke sniega, renkatės šiltą striukę.

3.3 Kaip Jums sekasi apsirengti ir nusirengti?

Pavyzdžiui, apsivilkti striukę ar nusirengti drabužius.

3.4 Kaip Jums sekasi valgyti?

Pavyzdžiui:

- ar galite pavalgyti be kito žmogaus pagalbos?
- ar galite valgyti šakute?
- ar galite pasirinkti maistą, kurį galite valgyti?

3.5 Kaip Jums sekasi naudotis tualetu?

Pavyzdžiui, ar galite naudotis tualetu be kito žmogaus pagalbos.

3.6 Kaip Jums sekasi būti namuose vienam ilgiau?

Pavyzdžiui, būti namuose vienam visą dieną ir naktį.

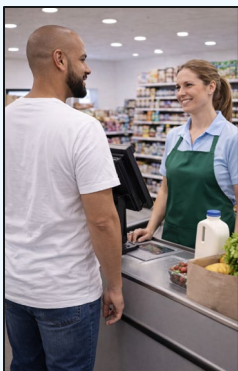
4. Bendravimas ir kasdienė veikla

Dabar bus klausimai apie tai, kaip Jums sekasi bendrauti su kitais ir daryti kasdienes dalykus.

Pavyzdžiui:

- kalbėtis su žmonėmis.
- paprašyti pagalbos.
- susitarti kasdienėse situacijose.

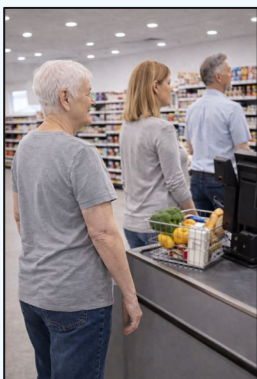
4.1 Kaip Jums sekasi kalbėtis su nepažįstamais žmonėmis?

Pavyzdžiui, kalbėtis su parduvotuvės darbuotoju.

4.2 Kaip Jums sekasi kalbėtis su artimaisiais ir draugais?

Pavyzdžiui, paskambinti šeimos nariui ir pasakyti, kaip Jums sekasi.

4.3 Kaip Jums sekasi būti viešose vietose?

Viešos vietos yra vietos, kur gali būti kitų žmonių.

Pavyzdžiui, laukti eilėje parduotuvėje.

4.4 Kaip Jums sekasi naudotis kasdieniais daiktais?

Pavyzdžiui, įdėti skalbinius į skalbimo mašiną.

Tada įjungti skalbimo mašiną.

4.5 Kaip Jums sekasi pasiruošti maistą?

Pavyzdžiui, pasidaryti sumuštinį.

4.6 Kaip Jums sekasi tvarkytis namuose?

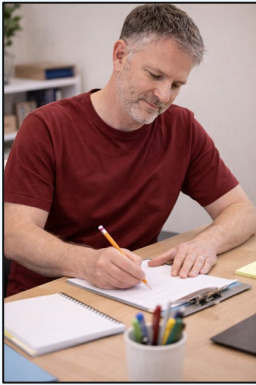
Pavyzdžiui, išsiurbti kambarį dulkių siurbliu.

4.7 Kaip Jums sekasi tvarkyti asmeninius reikalus įstaigose?

Pavyzdžiui:

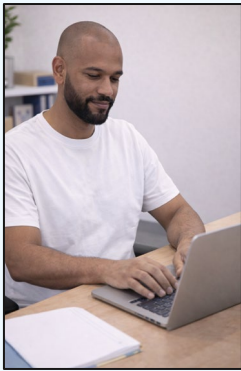
- nunešti dokumentus į įstaigą ir atiduoti darbuotojui.
- užduoti klausimą darbuotojui.

4.8 Kaip Jums sekasi atlikti kasdienės užduotis darbe ar mokymosi vietoje?

Kasdienės užduotys yra darbai, kuriuos reikia atlikti kiekvieną dieną darbe ar mokantis.

Pavyzdžiui, atlikti darbą, kurį uždavė mokytojas.

4.9 Kaip Jums sekasi naudotis telefonu, kompiuteriu?

Pavyzdžiui, įjungti kompiuterį ir parašyti trumpą laišką.

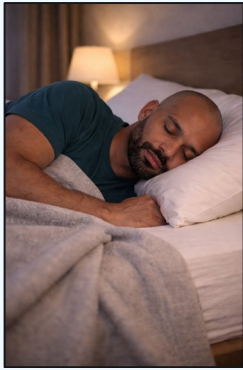
4.10 Kaip Jums sekasi naudoti pinigus, kai apsiperkate parduotuvėje?

Pavyzdžiui, ar galite suplanuoti pirkinius savaitei?

4.11 Kaip Jums sekasi rūpintis savo sveikata?

Pavyzdžiui, išgerti vaistus arba nueiti pas gydytoją.

4.12 Kaip Jums sekasi gerai išsimiegoti ir pailsėti?

Pavyzdžiui, ramiai išsimiegoti naktį.

5. Dalyvavimas veiklose ne namuose

Dabar bus klausimai apie tai, kaip Jums sekasi dalyvauti veiklose.

Tai yra veiklos ne namuose.

Pavyzdžiui:

- dirbti.
- mokytis.
- lankytis renginiuose.
- būti tarp žmonių.
- dalyvauti **bendruomenės veiklose**.

Bendruomenės veiklos yra veiklos su kitais žmonėmis.

Svarbu pagalvoti:

- kas padeda dalyvauti veiklose.
- kas trukdo dalyvauti veiklose.
- ar žmonių elgesys Jums trukdo.
- ar po veiklų labai pavargstate.
- ar vengiate kai kurių vietų.

Kartais dalyvauti sunku
ne tik dėl judėjimo.

Dalyvauti gali trukdyti:

- triukšmas.
- daug žmonių.
- stresas.
- nuovargis.
- nerimas.
- sunkumas bendrauti.
- nemalonūs kitų žmonių elgesys.

Pavyzdžiui:

- vengiate vietų, kur daug žmonių.
- sunku ilgai būti renginyje.
- reikia lydinčio žmogaus.
- sunku būti nepažįstamoje vietoje.
- aplinka netinka Jūsų judėjimui.

Svarbu pasakyti,
kas Jums trukdo dalyvauti.

Svarbu pasakyti,
kas padėtų dalyvauti lengviau.

5.1 Kaip Jums sekasi dalyvauti užimtumo veiklose?

Užimtumo veiklos yra veiklos,
kurias atliekate darbe.

Užimtumo veiklos gali būti
ir dienos centre.

Pavyzdžiui:

- rūšiuoti daiktus.
- atlikti paprastą užduotį.
- dirbti kartu su kitais žmonėmis.
- būti vienoje vietoje ilgiau.

Svarbu pasakyti,
kaip Jums sekasi šiose veiklose.

5.2 Kaip Jums sekasi dalyvauti veiklose su kitais žmonėmis?

Pavyzdžiui, būti šventėje tarp kitų žmonių ir kartu leisti laiką.

5.3 Kaip kitų žmonių elgesys veikia Jūsų dalyvavimą veiklose?

Pavyzdžiui, Jūs einate į dienos centrą.

Dienos centre Jums patinka.

Bet ten yra žmonių, kurie Jus erzina.

Ar vis tiek norite ten eiti?

5.4 Kaip Jums sekasi dalyvauti veiklose, kai yra aplinkos kliūčių?

Pavyzdžiui, ar galite patekti į renginį, jei yra laiptai ar siauros durys.

6. Aplinka

Aplinka yra vieta,
kurioje Jūs gyvenate.

Aplinka yra ir vietos,
kuriose leidžiate laiką.

Aplinka gali padėti arba trukdyti.
Šioje dalyje bus klausimai
apie Jūsų aplinką.

Svarbu pagalvoti:

- kas Jums padeda.
- kas Jums trukdo.
- kokios pagalbos reikia iš žmonių.
- ar aplinka yra saugi.
- ar lengva suprasti informaciją.
- ar nėra per daug triukšmo.
- ar nėra per daug šviesos.
- ar aplinka nekelia streso.

Pavyzdžiui, aplinkoje gali padėti:

- turėklai.
- garsiniai pranešimai.
- aiškos nuorodos.
- pritaikytas transportas.
- rami aplinka.
- artimųjų pagalba.
- **pagalbinės technologijos.**

Pagalbinės technologijos yra daiktai.

Jie padeda žmogui

daryti kasdienes dalykus.

Kartais padeda mažas pakeitimas.

Pavyzdžiui, turėklas prie laiptų.

Toks pakeitimas padeda žmogui
daugiau daryti pačiam.

Svarbu pasakyti,

kas Jums padeda kasdienybėje.

Svarbu pasakyti,

kas Jums trukdo kasdienybėje.

6.1. Daiktai ir technologijos

Daiktai ir technologijos yra tai, ką naudojate kiekvieną dieną.

Jie gali padėti Jums atlikti dienos veiklas.

Pavyzdžiui:

- telefonas.
- skalbimo mašina.
- viryklė.
- vaikštytė.
- klausos aparatas.
- akiniai.
- priminimas telefone.

Šiame skyriuje kalbame apie tai, kaip Jums sekasi naudoti daiktus.

Pavyzdžiui, įjungti skalbimo mašiną.

Svarbu pasakyti:

- kokius daiktus naudojate.
- kokie daiktai Jums padeda.
- kokius daiktus sunku naudoti.
- ar reikia kito žmogaus pagalbos.
- ar reikia priminimo.

6.1.1 Specialūs daiktai ar priemonės, skirti Jums

Tai dalykai, kurie reikalingi

Jūsų kasdienei priežiūrai ar sveikatai.

Pavyzdžiui, vaikštytynė, kuri padeda vaikščioti.

Specialus maistas padeda geriau jaustis.

Kas Jums gali padėti kasdienybėje?

6.1.2 Vieta, kurioje gyvenate

Čia kalbame apie namus ir tai, kas juose padeda arba trukdo.

Pavyzdžiui:

- turėklai vonioje,
- neslidžios grindys,
- platus durų praėjimas.

Ką reikėtų pakeisti namuose, kad Jums būtų patogiau?

6.1.3 Mokymosi, darbo ir laisvalaikio aplinka

Tai aplinka, kurioje Jūs
mokotės, dirbate ar leidžiate laisvalaikį.

Pavyzdžiui, patekti į mokymosi vietą reikia lifto.

Kokia turi būti aplinka,
kad Jums būtų patogų:

- mokytis.
- dirbti.
- leisti laisvą laiką.

6.1.4 Viešieji pastatai

Tai pastatai ir vietos, į kurias gali ateiti žmonės.

Pavyzdžiui, parduotuvė.

Svarbu, kad tokiose vietose būtų saugu ir patogu judėti.

Pavyzdžiui, būtų patogūs tualetai ar liftai.

Kokių daiktų ar aplinkos įrengimo Jums reikėtų,
kad būtų patogų viešojoje vietoje?

6.1.5 Transportas

Transportas yra priemonės, kuriomis žmonės naudojami keliaudami.

Pavyzdžiui, autobusu, traukiniu.

Darbuotojas paklaus, ar transportas Jums yra patogus ir suprantamas.

Pavyzdžiui:

- transportas su žemu įlipimu.
- vieta vežimėliui transporte.
- aiškūs garsiniai ar vaizdiniai pranešimai apie stoteles.
- patogūs šaligatviai,
- patogūs šviesoforai, kurie padeda saugiai pereiti gatvę.

Kas Jums padėtų važiuoti viešuoju transportu?

6.1.6 Priemonės, padedančios judėti ir keliauti

Tai daiktai, kurie padeda Jums judėti ar keliauti iš vienos vietos į kitą.

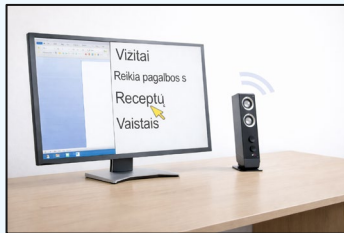
Pavyzdžiui:

- vežimėlis,
- lazdelė,
- vaikštytė.

Kokių daiktų Jums reikia, kad būtų patogu judėti ir keliauti?

6.1.7 Priemonės, padedančios bendrauti

Tai yra daiktai, kurie padeda bendrauti ir perduoti informaciją.

Pavyzdžiui:

- įrenginys, kuriame parodote paveikslėlį ar žodį.
- planšetė ar telefonas su programa, kuri padeda bendrauti.

Kokių daiktų Jums reikia, kad būtų patogu bendrauti?

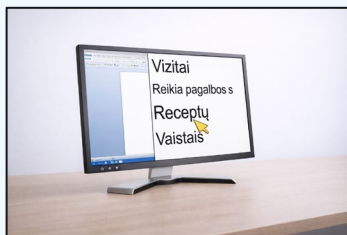
6.1.8 Priemonės, padedančios mokytis, dirbti ir leisti laisvalaikį

Tai yra daiktai, kurie padeda Jums mokytis, dirbti ar leisti laisvalaikį.

Pavyzdžiui:

- planšetė mokymuisi.
- kompiuterio pelė ar klaviatūra, pritaikyta Jums.
- specialus ekranas ar programa, kuri padeda geriau matyti.

Kokių daiktų Jums reikėtų, kad būtų patogus mokytis, dirbti ar leisti laisvalaikį?

6.1.9 Priemonės, padedančios pasirūpinti savimi ir atlikti kasdienes veiksmus

Tai yra daiktai.

Jie padeda Jums pasirūpinti savimi.

Jie padeda Jums daryti kasdienes darbus.

Pavyzdžiui:

- staliukas prie lovos.
- paaukštinta tualetų sėdynė.
- ausinės, kurios mažina aplinkos garsą.

Kokių daiktų Jums reikia, kad būtų patogiau savimi pasirūpinti ir daryti kasdienes veiksmus?

6.2 Kitų žmonių pagalba ir elgesys

Šiame skyriuje klausiama, kaip kiti žmonės Jums padeda kasdien.

Taip pat klausiama, kaip jų požiūris veikia Jūsų gyvenimą.

6.2.1 Artimųjų teikiama pagalba

Tai pagalba, kurią Jums teikia artimi žmonės.

Pavyzdžiui:

- šeimos nariai.
- draugai ar kaimynai.

Jie gali padėti namuose
ar atliekant kasdienes darbus.

Kaip Jums padeda šeima ar kiti artimi žmonės?

6.2.2 Kaip kitų žmonių požiūris ir elgesys veikia Jūsų gyvenimą?

Čia kalbame apie kitus žmones.

Kiti žmonės gali Jums padėti.

Kiti žmonės gali Jums trukdyti.

Svarbu pasakyti,

kaip žmonės su Jumis elgiasi.

Pavyzdžiui:

- šeimos nariai.
- draugai.
- bendradarbiai.

6.3 Paslaugos ir pagalba, kurią Jūs gaunate

Šiame skyriuje kalbame apie pagalbą ir paslaugas, kurias Jums teikia specialistai.

Tai gali būti pagalba, kuri leidžia Jums gyventi kuo savarankiškiau.

Paslaugos ir kitų pagalba gali padėti Jums kasdien.

6.3.1 Socialinės paslaugos

Tai paslaugos, kurios padeda kasdieniame gyvenime ir priežiūroje.

Pavyzdžiui, kai žmogus ateina į Jūsų namus ir padeda apsitvarkyti.

Kokios socialinės pagalbos Jums reikėtų?

6.3.2 Sveikatos priežiūros paslaugos

Tai paslaugos, kurios padeda rūpintis sveikata ir jaustis geriau.

Pavyzdžiui, kai slaugytojas ateina į namus ir padeda prižiūrėti sveikatą.

Kokios sveikatos priežiūros pagalbos Jums reikia?

6.3.3 Mokymosi ir darbo paslaugos

Tai paslaugos, kurios padeda mokytis ar dirbti.

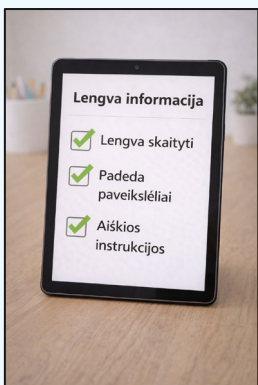
Pavyzdžiui:

- mokymai.
- kursai.
- pagalba ieškant darbo.
- pagalba darbo vietoje.

Kokios pagalbos Jums reikėtų,
kad galėtumėte mokytis ar dirbti?

6.3.4 Pagalba suprasti informaciją

Tai pagalba, kai svarbi informacija pateikiama taip,
kad būtų lengva ją suprasti.

Pavyzdžiui, kai informacija parašyta:

- paprastais žodžiais.
- paveikslėliais.
- garsiniu įrašu.

Kaip reikėtų paruošti informaciją,
kad Jums būtų lengva suprasti?

6.3.5 Kultūros, pramogų ir sporto paslaugos

Tai yra paslaugos.

Jos padeda leisti laisvalaikį.

Jos padeda sportuoti.

Pavyzdžiui:

- nueiti į kino teatrą.
- nueiti į sporto užsiėmimą.

Ką norėtumėte veikti?

Kokie daiktai Jums padėtų?

Kokios pagalbos Jums reikėtų?

Galite pasakyti, kad jums padėtų:

- lydintis žmogus.
- aiški informacija.
- daugiau laiko.
- rami vieta.
- pritaikytas įėjimas.

6.4 Pagalba nelaimės ar pavojaus metu

Ši dalis yra apie pavojingas situacijas.

Darbuotojas paklaus, ar atsitikus nelaimei

ar kilus pavojui Jums reikia pagalbos.

6.4.1 Pagalba nelaimės atveju

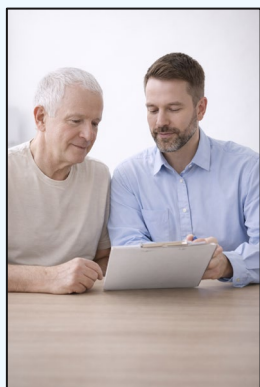

Kartais gali įvykti nelaimė
arba pavojinga situacija.

Pavyzdžiui, pavojinga situacija yra tada,
kai namuose kyla gaisras
ir reikia greitai išeiti iš namų,

Kokios pagalbos Jums reikia
pavojingos situacijos metu?

Kas bus toliau?

Darbuotojas peržiūrės Jūsų atsakymus.

Iš Jūsų atsakymų bus aiškiau,
kokios pagalbos Jums reikia.

Jei reikės, darbuotojas su Jumis pasikalbės,
ir paaiškins, ką daryti toliau.

Prieš pokalbį

Svarbu pagalvoti iš anksto.

Pagalvokite apie savo dieną.

Pagalvokite apie tikras situacijas.

Darbuotojas gali klausti skirtingai.

Darbuotojas gali prašyti pavyzdžių.

Darbuotojas gali paklausti dar kartą.

Apie ką pagalvoti?

Pagalvokite, kaip Jums sekasi:

- kasdienėje veikloje.
- namuose.
- lauke.
- naujoje vietoje.
- tarp nepažįstamų žmonių.
- kai aplink triukšminga.
- kai pasikeičia dienos planas.

Kaip sekasi kasdien?

Pagalvokite:

- kas sekasi lengviau.
- kas sekasi sunkiau.
- kas reikalauja daugiau pastangų.
- kada pavargstate.
- kada reikia daugiau laiko.
- kada jaučiatės nesaugiai.

Kada reikia pagalbos?

Pagalvokite:

- kada reikia kito žmogaus pagalbos.
- kada reikia priminimų.
- kada reikia pagalbinės priemonės.
- kada reikia lydinčio žmogaus.
- kada reikia stebėjimo dėl saugumo.

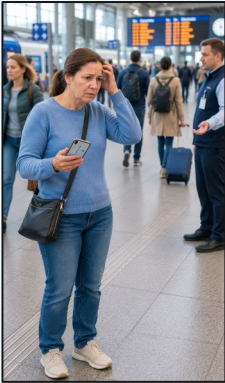

Pagalvokite, kaip dažnai reikia pagalbos:

- retai.
- kartais.
- dažnai.
- visą laiką.

Kokias situacijas prisiminti?

Prisiminkite situacijas:

- kai buvo sunku susikaupti.
- kai pasimetėte.
- kai reikėjo pagalbos judant.
- kai buvo sunku bendrauti.
- kai nepavyko atlikti veiksmo.
- kai reikėjo daugiau laiko.
- kai pavargote.
- kai jautėte įtampą.
- kai vengėte kokios nors vietos.

Pagalba gali būti įvairi

Pagalba gali būti:

- kito žmogaus pagalba.
- pagalbinių priemonė.
- pritaikyta aplinka.
- priminimai.
- aiškesnė informacija.
- lydintis žmogus.
- daugiau laiko.
- ramesnė aplinka.

Svarbu pasakyti,
kas Jums padeda.

Svarbu sakyti, kaip yra

Klausimynas nėra egzaminas.

Nereikia stengtis atrodyti stipriau.

Sakykite, kaip yra iš tikrųjų.

Kartais veiksmą galite atlikti.

Bet veiksmą atlikti gali būti sunku.

Pavyzdžiui:

- labai pavargstate.
- veiksmą darote labai lėtai.
- reikia paskatinimo.
- reikia pasiruošti daiktus.
- kitas žmogus stebi,
kad būtų saugu.

Tai taip pat svarbu pasakyti.

Svarbiausia

Svarbiausia ne negalios pavadinimas.

Svarbiausia, kaip Jums sekasi.

Svarbu pasakyti:

- kokiose situacijose sunku.
- kokios pagalbos reikia.
- kas padeda jaustis saugiau.
- kas padeda daugiau daryti pačiam.

Tekstą lengvai suprantama kalba rengė Aušra Šulnienė

Tekstą lengvai suprantama kalba redagavo

Laura Mikelevičiūtė

Tekstą lengvai suprantama kalba vertino

Renata Raugalaitė, Lina Naujokaitė,

Indrė Jurgėlėnaitė

Teksto vertinimą koordinavo Eglė Paulauskienė

Iliustracijų šaltiniai:

- Iliustracijas sukūrė autorė,
pasitelkdama dirbtinį intelektą.

© European Easy-to-Read Logo: Inclusion Europe.

Europos lengvai suprantamos kalbos simbolis.

Daugiau informacijos rasite čia:

www.inclusion-europe.eu/easy-to-read